

V takih okoliščinah seveda ni pogojev za večjo naselitev. Na gorskih planotah ni večjih mest, celo manjša sklenjena selišča so zelo redka in leže daleč narazen. Vasi niso sklenjeno zgrajene, navadno so hiše tako narazen, da sosed ne vidi k sosedu. Med seboj goje malo družabnosti. Vsakdo je zaklenjen vase, govori malo in rezko, vendar to ne pomenja, da bi bil brez globljih občutkov in bi mu primanjkovala srčna toplina. Vse mu je njegov dom, v katerem prebiva navadno pod skupno streho družina in domača živina. Hišo si je zgradil iz kamenja, marsikje jo je opremil z visokim razglednim stolpom in obdal z debelim zidovjem, da je bolj varen pred napadi roparjev.

Zaradi odrezanosti od sveta so se tu ohranili starodavni običaji in življenje poteka tako, kot je pred sto in sto leti. Mnogokje verujejo, da prebivajo bogovi v sneženih gorah. Zato leže na robu lednikov samostani in božja pota, ki jih v velikih skupinah obiskujejo verniki od blizu in daleč. V srednji Aziji je običaj, da obešajo mrlične na drevje, dokler jih ne objedo ptice do kosti. Nato kosti potope v reki, ali pa jih sesekajo in vržejo ptičem, da bi odvrnili maščevanje duhov od sebe. Drugod zopet uporabljajo človeške kosti za piščali, iz lobanj izdelujejo čaše ali pa jih spravljajo v samostane, ker jim pripisujejo posebno moč, ako so v oskrbi duhovnikov. Nikjer ne vpliva vera tako silno na ljudi kot v Tibetu, tej visoki neizmerni planoti srednje Azije. Tretjina moških prebivalcev živi v samostanih. To so z visokim kamenitim zidom obdane stavbe, ki imajo mogočno in debelo zidovje. Tu žive v temnih votlinah menihi, ki ne bodo več videli dneвне svetlobe. Kajti zaobljubili so se, da ostavijo temo šele kot mrlični. Tu bivajo sami, ne da bi še mogli kdaj spregovoriti s človekom besedo, sami so v boleznih do smrti. Vsak dan jim potisnejo v malo odprtino skodelico hrane, ki jo izpraznijo ponoči, a če se je kdo ni dotaknil zaporedoma šest dni, razbijejo vhod, da pokopljejo mrliča.

PISMO OD SOČE

IVAN ALBREHT

Sestre ob Savi, Soča umira,
kakor k pogrebu šumi mimo nas,
vsak dan bolj tiha, bolj in bolj nema,
prav kot v najtrši zimí je Kras!

Da vam je videti brda, doline,
koder nekoč je hodila pomlad:
Sence odporne samo so ostale,
z vsako hinavsko gre smrt izozad.

Vendar močnejša od smrti in groze
vera je naša, ki kri jo pojí!
Vpijejo brda in brezna in skale,
da rod slovenski tukaj živi!

Sestre ob Savi, Bog vas pozdravi!
Ko vam je dobro, pošljite še k nam
sončne pomladi zeleno svobodo:
odprta jo sprejmeta hiša in hram!